

LEHÓCZKY ÁGNES

*A lélegzések könyvéből**Az agyagedény (Balaton 1)*

Ahhoz, hogy egy helyről írni lehessen, a hely hamvait egy edénybe kell gyűjteni. Valamiféle üres, homorú pohárba. És amikor már csordulásig megtelt a pohár, tartalmát ki kell öntened. Vagy csak egyszerűen elejteni a serleget, hagyni, hogy hirtelen kiessen a kezedből. Így tehát. Ahhoz, hogy igazán szeresd a tavat, amire éppen gondolsz, vagy a várost, amit el akarsz képzelni, nézd csak végig, ahogy ez a város egyszer csak vízbe fullad, és hogy maga a tó is alámerül, magával húzva egymás után emlékek hordalékát. Szőlőskertekkel átfont forró hegyoldalak üledékét, a hegy ormán fészkelő apátságot, a nyugati ajtóscsigát is, mely kúpalakú házát a hátán cipeli éppen, a fauna elengedhetetlen ornamentje, nézd, ahogyan éppen itt araszol, akár le is pöckölhetnéd a lejtőről. Tulajdonképpen a helybeliek maradványait is le kell eresztened, le az örvénybe, egytől egyig, ahogy megérdemlik, a kegyetlen királylányt és a kecskepásztort az ezernyi aranyszőrű kecskéjével együtt, az apáttal, aki az apátságban él és egy régen elfeledett ősi kéziratot őrizget, és aztán még nagymamát is el kell engedned, aki a várost őrzi a hegytetőről... sziluettjét, mely, mint a folyó vagy patak, a kertben kóborol szőlőtőkéi között, aztán megpihen, mint a gyík a betonon, hogy felmelegítse vékony ereit a napszárította agyagon... most, innen felülnézetből semmi más nem maradt az egészből, csak egy csepp sáros víz, mely nemzetközi térképek kürtjén lecsorog tenyered tölcserjén keresztül. Mostantól a megérkezés nem jelenthet újabb indulást. Nem járhatod tovább ugyanazokat a koncentrikus köröket. Szóval, hogy igazán szeress egy helyet, a földrajz egy szeletét, egy kő töredékét, egy hegy morzsáját, ezt a morzsát, ezt a porszemet egy öreg kódex lapjaiba kell rejtened, ezt a kódexet meg majd egy dohos vitrinbe kell zárnod, a vitrint egy olyan múzeumba, amit már senki sem látogat, a múzeumot egy föld alatti katakombába. Egyszóval el kell felejtened azt is, hogy egészen idáig hogyan ejtetél ki szavakat. Ott van, nézd, üres a kupa. Immár egy idegené. Egy átlátszó pohár. Tartalma olyan parányi, mint egy lélegzet, vagy mint a világűr.

A spirál (Balaton 2)

A nap utolsó óráját egy, a csillagoktól valószínűtlenül nehézkes égbolt alatt töltöttük. Szédítő tapasztalat. Egyfajta majdnem-szörnyethalás. Felfelé. Képzeld el a tériszonyt, csak éppen fordítva. De vajon mi voltunk aznap éjjel olyan szórakozottak, vagy pedig maguk a bolygók? Azt mondod, mi is ugyanabból a szoláris anyagból vagyunk úgylis. Ugyanabból a rágós vörös agyagból. A spirál az életünkben olyan egyértelmű, hogy az embernek igazán vaknak kell lennie ahhoz, hogy ne vegye észre, hogyan kanyarog az évek üledékét görgetve, megkésett utógondolatok hordalékát. Nézd, a csigavonalak hogyan fonják eggyé a régít és az újat! Tudtad, hogy még a puhatestűek és a csillagok között is van hasonlóság? Az, ami ennek a tájnak hullámzó természetében rejlik, a bazilikák dómjaiban, a csigalépcsők kanyaraiban, geológiai rétegekben, a sztrátában: kréta, láva, tufa,

dolomit, kalcium, magnézium-karbonát, laza szövetű mészkő, lösz, iszap, az apát-ság velünk éppen szemben a szélben forgó két csúcsával, a koppenhágai te, az én, aki akkor te lehettél volna, a te, aki huszonöt éve a kikötőben megpihentél és elgondolkodtál azon, mi lesz a kikötőben elgondolkodott énnel huszonöt év múlva, ez az ide-oda cikázás, oda-vissza, le-fel. Tudtad, hogy ebbe a tóba egyszer már Közép-Európa belefulladt? Képzeld el Közép-Európát mint egy vízihullát. És az apró, érdes héjú miocén kagyló, a *Congeria unguiculaprae* után kutatva lemerülünk a medence aljába a gyerekekkel, hogy megtaláljuk a kegyetlen király-lánynak kicsi csontvázát, a megtört szívű kecskepásztor vízihulláját és az ezer aranyszőrű kecske csontjait, mely valamiféle homorú, üres agyagedény alján elveszett. Azt mondják, lösszé váltak, bazalttá, magnézium-karbonáttá, tufává a végén. Majd aztán egy egész apátsággá. Aztán egy kéziratá. Majd egy apáttá. Apákká. Egymás maradványaiból készülünk úgyis. Ha elsétálnál éjjel a tó mellett, egy üres szemüveget látnál, olyan tágasat, mint a világűr. Az a szem egy megszámlálhatatlan csigalépcsőkből épült város, mely már rég elmerült. Fekete pupilláját vibráló kicsi házak és tapsikoló vitorlások kerítik körbe. Kolompolásuk fémszerű, mint az Északi-tenger hajóié. Talán valamivel halkabbak. Nézd a nyugati ajtócsigát, azt, amelyiknek gyűrűs a szája, ahogyan végigkúszik a papíron kondenzcsíkot hagyva maga után.

Veszprém-mágori táj a Szent László-lovasszobornál